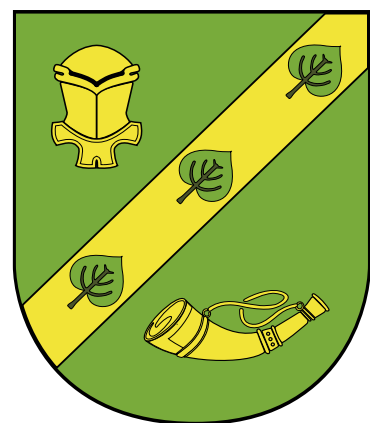

Foto: archiv Podbrdský klub

ŘITKA

OBECNÍ ZPRAVODAJ

PODZIM 2019

Milí čtenáři

Horké jaro si podalo ruku se žhavým létem, kterému – co se týče našich tělesných schránek – opravdu nebylo nic svaté! Ale ještě víc se nám teď na podzim vysmívá nějaký motoristický bužek nebo kdo, jenž si naplánoval demolici od dubna uzavřeného dálničního mostu až na víkend 19.–20. října 2019, a to od 19.00 do 9.00 hodin. Z trpělivosti už nám zbývá snad jen pár měsíců, než bude postaven most nový. Inu – víra mosty přináší...

Vaše redakce

Zahradník aneb Pán země

ZDENĚK LEBL

Ilustrace: Barbora Humhalová

Je nás fůra takových, kteří se před politickými i společenskými šarvátkami uchylujeme do vlastního hnízda, k rodinnému krbu. Vlastníme-li rodinný domek, tedy domů, nebo na chalupu či chatu, nezřídka pak na nějakou tu soukromou latifundii, políčko...

Leckdo do úmoru rádí na zahradě, jinému k realizaci a po čertech vědomému útěku od reality všedních dnů postačí docela malá zahrádka. Lid zahrádkářský je znamenitou odrůdou mezi ostatními praceschopnými živočichy lidské rasy. Na svém se dokáže zapálit mnohem horlivěji než u jakéhokoli soukromého zaměstnavatele, neřkuli má-li makat na státním...

Je nás fůra takových, a nejen mezi zahrádkáři, co za svou posvěcenou svatyni považujeme kuchyň, kde dobrovolně, ba s nadšením sloužíme gastronomické mše.

Zastavují mě ve vsi lidé a říkají – přijďte se podívat, co se nám letos urodilo višní, až větve pod tou tíhou praskají. Nebo – zalévali jsme jako blázni, naštěstí máme studnu hlubokou, a manželka naložila čtyřidevadesát sklenic okurek, však je vnučata málem polykají vcelku. Ale taky – letos poprvé jsme

zaseli paprikookurku ačokču a dušená s vepřovým je to učiněná balada...

A tak si vyměňujeme rozumy jak to či ono pěstovat, aby bylo co sklízet. Ale taky kuchařské recepty, rozumí se samozřejmě ze surovin z domácích „luhů a hájů“.

*Třebas z letošního babího léta už mnoho „neutrháme“, naše odhodlání nele-
nošit je i tak v plném květu. Vždyť
pěstovat jablka nebo kdoule,
vyrýpnout legrační třínohou
mrkev, udobávat z hroz-
nů našeho vínečka, jež
se pne po pergole, to
je „něco“! Však měl
k tomu v Zahradníko-
vě roce co říci i ge-
niální Karel Čapek:
„Já vím, že je mnoho
krásných povolání,
psát do novin, hla-
sovat v parlamen-
tě, sedět ve správni
radě nebo podpiso-
vat úřední lejstra;
ale jakkoliv to všech-
no je pěkné a záslužné,
člověk při tom nemá tak
monumentální, plastický
a přímo sochařský postoj
jako muž s rýčem. Když tak
stojíte na svém záhonku, jed-
nou nohou opřen o rýč, stíraje si
pot a pravě „Uf“, tu vypadáte rov-
nou jako alegorická socha; stačilo by
vás pozorně vyrýt, vyzvednout i s kořínky
a postavit na sokl s nápisem „Triumf práce“
nebo „Pán země“ nebo tak nějak.*

Obecní zpravodaj č. 3/2019. Čtvrtletník vydává Obecní úřad Řitka (www.ritka.cz).

Povolilo MK ČR E 12545, reg. zn. RK 1/95. Šéfredaktor: Zdeněk Lebl (lebl.zd@seznam.cz).

Tisk a grafické zpracování: MIRSA Bohemia (www.mirsa.cz). Pro informace občanům rozšiřuje obecní úřad.

Vychází 4x za rok – toto číslo na přelomu září a října 2019, příští pak v prosinci 2019.

Letos neplatilo: Komu se nelení, tomu se zelení...

Člověk nemusí být zrovna botanikem, aby si spočítal, že za neutuchající vlny veder – jaká s výjimkami, kdy nejprve párkrát spadlo sedm kapek čtyřma řadama a až později se tak nějak rozpršelo, panovalo od letošního května prakticky parno bez ustání – není právě nejmoudřejší sekat trávník. A to leckde dokonce ani v blízkosti vodních zdrojů, protože neúměrně prosychá u kořínků a tím žlutne a je škaredý. Takový osud by jistojistě potkal i zelenou travičku u rybníka, která díky tomu, že nepodlehla břitům sekačky, zůstala svěží až do nástupu podzimu.

Děti se mohly vydovádět prolézáním jívových tunýlků a pak si s maminkami na lavičce, kterých je tu instalováno několik, pochutnat třeba na svačině nebo na něčem sladkém...

(zle)

Foto: Zdeněk Lebl

Ale divočáky nějaký trávník nezajímá... Jsou to holt prasata!

PODBRDSKÝ KLUB – SVOBODNOU CESTOU

Co děláme: Podporujeme hlavně rodiny s dětmi, které se vydaly jít cestou individuálního vzdělávání, ale nejen ty.

Důvody, které vedou rodiče k tomuto rozhodnutí, jsou různé. Někteří chtějí trávit se svými dětmi více času, jiní spatřují výhody ve svobodě, která přináší neskluzitelné možnosti, nebo hledají způsob, jak učit své děti v bezpečném, láskyplném a podnětově pestrém prostředí, které vyvolává hluboký zájem a chuť dozvídat se více.

Podbrdský klub – svobodnou cestou je možností pro všechny děti, jež si chtějí pohrát, být s kamarády nebo využít nabídku kurzů, kroužků a přednášek. Některé aktivity máme zaměřené také na podporu rodičů, kteří u nás najdou pochopení, radu či motivaci.

Upřednostňujeme rodinnou atmosféru a malý počet dětí ve skupině. Podporujeme výuku zážitkovou formou.

V započatém školním roce se moc těšíme na všechny děti a lektory!

Krásný podzim všem přeji

Vlad'ka Pířichová a Petra Bartůňková

Foto: archiv Podbrdský klub

www.podbrdskyklub.cz

Čaj o páté

Sedmadvacátého července, přesně o 17 hodině začalo na říteckém zámku setkání žen a dívek nejenom těch místních, ale i z Mníšku pod Brdy, Líšnice a z Černolic, a to nad rukodělnou tvorbou voňavých mýdel dle vlastního návrhu. Akci připravil Spolek Brdský šikula.

Při setkání se účastnice naladily na společnou vlnu sdílení ženské moudrosti a nadhledu a podpořily tak mezigenerační zdravé a silné vazby ve společnosti. Součástí setkání bylo i povídání o historii zdejšího panského sídla, a zámecká paní provedla dámy po části zámecké expozice. A aby toho nebylo málo, prozradila i další plánované novinky, které se na říteckém zámku letos uskuteční.

Anna Čišková
brdskysikula@seznam.cz

Spolek Brdský šikula

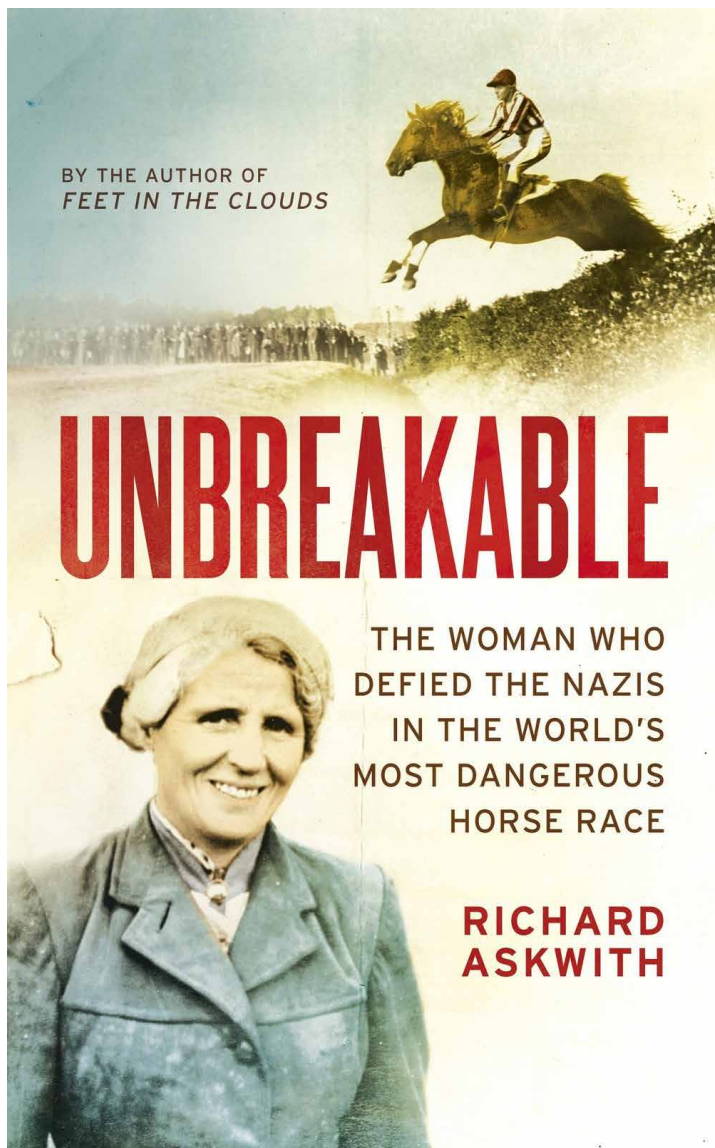
je dobrovolným a neziskovým svazkem dětí, mládeže a dospělých, v němž se „spolčili“ zastánci ochrany přírody, ekologie a farmaceutiky, také nadšenci pro práci s dětmi v rámci výtvarných dílen, organizování různých společenských i sportovních akcí pro děti, i zájemci, kteří chtějí přispět k nenucenému objevování vědy, a to formou zábavných pokusů z různých oblastí vědy a techniky.

Řitecké zámecké slavnosti

Dovolujeme si vás pozvat na Zámecké slavnosti, které se na zdejším zámku budou konat **11. října**.

Uskuteční se při příležitosti autogramiády českého překladu knihy anglického autora Richarda Askwitha **Nezločná** o Latě Brandisové, jež ze zámku pocházela a která jako dosud jediná žena zvítězila v dostihovém závodu Velké pardubické steeplechase. Součástí programu bude i výtvarná dílna, kterou pro děti připravil právě Spolek Brdský šikula....

Zámek Řitka
pořádá **ZÁMECKÉ SLAVNOSTI**
dne **11.10.2019**

v rámci programu se představí od 15 hodin:

- Útvar psovodů MP Praha
- Koně Kinští ze stáje Markovice
- Jízdní skupina OŘ Prahy 5
- Koně Jezdeckého klubu Norma

Autogramiáda českého překladu knihy "Nezločná" o Latě Brandisové, kterou napsal anglický spisovatel Richard Askwith

Aukce umělecké tvorby Ivany Jurné-Lipské a Emila Kotrby
výtěžek bude věnován Jezdeckému klubu Norma na podporu mladých jezdců

Výstava jezdeckých fotek z let 1930 - 1940
Pardubické závodíště, Hradec Králové, OH Berlín

Všenorská 1, 252 03 Řitka, tel.: +420 608 822 314
e-mail: jknorma@zamekritka.cz
www.zamekritka.cz

inzerce

**Konkurs na pracovní místo ředitele/ředitelky
Mateřské školy Řitka**

**Pro bližší informace nás kontaktujte
na e-mail obec@ritka.cz**

Keltové Šumavě říkali Gabreta

„Lokodrezína“ na mininádražičku v Novém Údolí je plně funkční a jezdí na absolutně nejkratší mezinárodní trati světa

Naštěstí na rozdíl od Pohoří kanců – jež v keltštině představovaly Sudety – Gabreta se dá přeložit coby Pohoří kozorožců. Možná sice už nemáme takovou letní přešřel času, ale mnozí z nás dosud neměli příležitost oddat se sladkému nicnedělání. Chceme-li si na cestu „přibalit“ i své – teď už školou povinné potomky – k fajnovému prožitku bohatě postačí i víkend.

Zdeněk Lebl

Foto: autor a archiv

Že Šumava přitahovala člověka svou jedinečností, dokládá fakt, že se její osídlení datuje od 14. století př. n. l. Přenesme se na pomyslném létajícím koberci přes dávná staletí do našich věků a snesme se k řece Volyňce na křižovatce starých obchodních cest z Bavor – kudy procházela legendární Zlatá stezka – do Vimperka.

Odtud se v sevření nikdy nekončících lesů pustíme podle mapy nebo někdy až příliš přechytralé navigace – která nás klidně může zavést na scesti – rovně dolů, tedy na jih. Bezvadnou silnicí – stále ještě strakonickou R4, která nás vede už z Řitky – prosvištíme Korkusovou i Kubovou Hutí a za Horní Vltavici, kde přejedeme Teplou Vltavu, jež od Kvildy už nabrala na síle, sjedeme do Hlinišť. Tady zahneme vlevo na České Žleby, choulící se pod Žlebským kopcem, kudy prochází historická Zlatá stezka. Máme to jen čtyři kilometry do Stožce, zatímco nám zleva dělá společnost stejnojmenný vrch.

Stožec pamatuje největší pytláckou bitvu v Evropě

Obec vznikla jako dřevařská osada, tedy aspoň podle první písemné zmínky, roku 1769. Bývalo tu hodně práce v lese a svatý klid. Až do února roku 1850... Tehdy bavorští pytláci záutočili na lesníky, kteří se taktak stačili opevnit v místním hotelu Pstruh. Důkazem, že i Šumava se mohla „pyšnit“ přízviskem *Divoký západ*, byla řada mrtvých a spousta zraněných aktérů nelítostné bitvy na obou stranách. Ještě při rekonstrukci objektu ve 30. letech minulého století se našlo obrovské množství kulek zavrtaných do trámů roubeného stavení.

Historické pro ves bylo přivedení železniční tratě v roce 1910, jedné z posledních lokálních tratí v Česku, která vedla z Černého Kříže přes Stožec na státní hranici do Nového Údolí, která nás dnes bude zajímat ze všeho nejvíce! Tento osmikilometrový úsek umožnil spojení jihočeských a pošumavských tratí se sítí bavorských drah.

Počet obyvatel obce pozvolna rostl. V roce 1900 to bylo 2733 obyvatel a v roce 1930 dokonce 2811 (včetně přílehlých osad). Jenže zlom nastal po 2. světové válce, když bylo příhraničí vylidněno díky odsunu obyvatel německé národnosti, tedy faktické většiny obyvatel. Ve Stožci vlivem represí komunistického režimu, v oblasti pár kilometrů vzdálené od tehdejšího „západního“ Německa, zůstalo pouze 599 „duší“. K obdivu místa nestačí, že je Stožec rozložen na západním svahu nad pravým břehem Studené Vltavy – v jeho okolí se ocitáme doslova v náručí Chráněné krajinné oblasti Šumava, s množstvím chráněných druhů živočichů a rostlin.

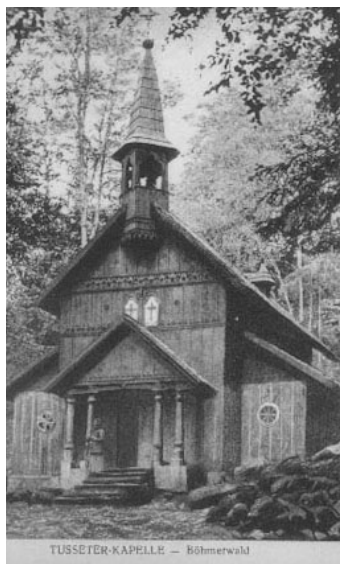
Stožecká turistická chata v době své největší slávy jezdí na absolutně nejkratší mezinárodní trati světa

A kdo je na památku,

myslím tak zatížený jako my, vychutná si dominantu obce – kapli Panny Marie, které se neřekne jinak než Stožecká. Dřevěnou poutní stavbu si místní postavili v roce 1791a pro léčivé účinky zřejšího pramene a zázračnému obrazu Panny Marie ji vyhledávali čeští poutníci i ti z nedalekých Bavor. V divokých 50. letech 20. století ji, několikrát přestavovanou, nenávidní komunisti zbourali. Na své znovuzrození si kaple počkala do roku 1988, když ji podle kopie stojící v německém Phillipsreuthu – hraniční vsi na přechodu Strážný-Phillipsreuth, kam se určitě, stejně jako my, ze zvědavosti podíváte – znovu postavili.

Bohužel jen ruiny se dochovaly po hradu, vztyčeném na Stožecké skále děkanem pražské kapituly ve 13. století, pravděpodobně k ochraně Zlaté stezky. Avšak tři sta let nato zpustl a nedochoval se ani jeho název...

Třebaže je vjezd na úzkou lesní silničku do Nového Údolí, kam míříme, autům zakázán – my, protože tu možná budeme ubytováni – máme vyhráno a můžeme jet dál až k hotelu, který dostal jméno po jednom z nejlíbeznějších míst u nás.

A Stožeckou kapli Panny Marie – nenáviděnou a taky zbouranou komunisty – si tu natruc znovu postavili v osmaosmdesátém. Dobrá kopie, že?

Nové Údolí

Z někdejší velebné až uhrančivé osady v údolí Studené Vltavy na severním úpatí Třístoličnicku, přímo u česko-bavorských hranic (dnes na hranici se Spolkovou republikou Německo), v nadmořské výšce 815-855 m n. m. najdeme kromě Hotelu Nové Údolí už jen bývalý celní úřad pro pěší a malé romantické nádraží. A právě železnice udělala z tohoto místa vyhledávaný turistický cíl návštěvníků z Rakouska, Německa i z Čech. Zastávka ČD Nové Údolí je konečnou na trati z nedalekého Černého Kříže.

let nato žilo v Novém Údolí 273 osob a ves čítala na čtyřicet stavení, mezi nimi stanici četnictva a finanční strážce, dva ubytovací hostince, schwarzenberskou lesovnu, ale taky obecnou školu, hasičskou zbrojnici, samozřejmě obchod a dokonce taneční parket...

Američané coby osvoboditelé a vagon plný zlata!!!

Druhá světová válka zamíchala osudy úplně všech obyvatel, když čeští zaměstnanci dráhy i polesí byli vyhnáni a Nové Údolí obsazeno hitlerovským Německem. Osvobození v květnu pětáctýřicátého obstarali jednotky americké armády. A nebylo to osvobozování právě jednoduché – Nové Údolí bylo jednou z posledních německých únikových tras, o čemž svědčí překvapivé objevení vagonu plného zlata, odstaveného v sousedním Haidmühle.

Obyvatelstvo německé národnosti bylo sice odsunuto, ovšem pokus o dosídlení reemigranty z Rumunska se nezdařil. Osud obce se definitivně naplnil po komunistickém převratu v únoru 1948 a vzniku Německé spolkové republiky.

Pohraničníci – rudá šlechta na hranici

Nové Údolí se ocitlo na rozhraní dvou světů. Na české straně vzniklo široké a střezené hraniční pásmo, završené roku 1951 zbudováním neprostupné tzv. železné opony (zátarasů a plotů pod elektrickým proudem). Několik kilometrů široký pás podél hranice se na české straně stal zakázanou zónou, jejíž neprostupnost střezili vojáci pohraniční strážce. Ti také fakticky vládli celému kraji. Roku 1953 bylo Nové Údolí srovnáno se zemí, o čtyři roky později pak vymazáno z mapy. Stržen byl i Smitkův hostinec u vlakové zastávky. Do dnešních dnů tak přežil z Nového Údolí jediný objekt: stodola s obytnou místností u bývalé lesovny. Po zániku obce se jméno Nového Údolí udržovalo při životě především díky železnici. Trať do Bavorska byla fyzicky přerušena, když bylo několik desítek metrů kolejí na české straně vytrháno.

Avšak zatímco lidem bylo zakázáno cestovat „ze socialistického ráje“ do „kapitalistického pekla“, i po zrušení osobní přepravy nádraží dál fungovalo jako nákladní pro překládku dříví pro německé odběratele. Inu – peníze potřebovali i komunističtí mocipáni...

Místo políbené Poezií

Okolí Nového Údolí – které se klidně na pár dní může stát našim druhým domovem, nebo zkrátka odstavíme vůz ve Stožci a pustíme se do lesů, abychom se v úhledném hotelu třeba jen naobědvali – „stojí a padá“ s hraničním přechodem Stožec-Haidmühle, vzdáleným nepatrných 100 metrů... Naše docela určitě

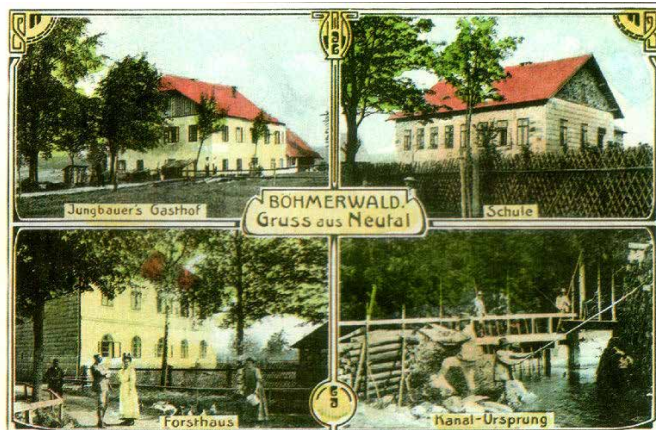
Pytláci řádili jako pominutí

Pro využití pralesního hvozdu pod Třístoličnickem v roce 1795 kníže Schwarzenberg naproti bavorské osadě Haidmühle postavil myslivnu a domy pro strážce hranice. Podle blízké hory dřevařská ves nesla původně název Spitzberg. Třicet let nato měla 22 stavení a všichni muži těžili dřevo a plavili ho po blízkém schwarzenberském plavebním kanálu.

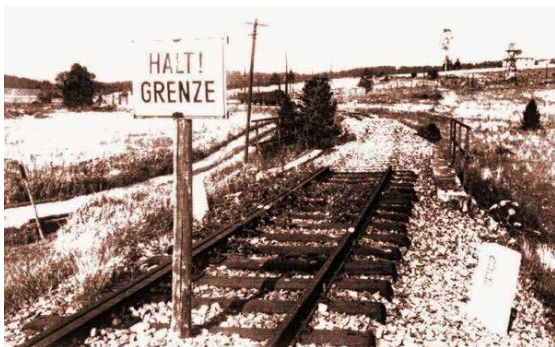
Novému Údolí i Češi říkali Neuthal čili Nová Ves, „šumavsky“ Najtál.

V roce 1879 tady všehoschopní pytláci bez slitování zastřelili lesníka Böhma.

Roku 1910 sem od Černého Kříže došla železnice na trati Volary-Nové Údolí, která oživila kraj a přivedla sem i první turisty. Přes celnici v Haidmühle pokračovala do Pasova (Passau). Deset

Nové Údolí před válkou byla prosperující a libežná horská viska...

nejromantičtější ubytování na Šumavě či jen pár chvil tady strávených jsme si tedy vybrali na samé hranici s Bavorskem! Vždyť i krajina, do níž sličná turistická stavba zapadá jako do vzácného rámu matky přírody, byla oceněna coby **Krajina roku 2000**.

Připočteme-li k tomu lákadla, jaká nám nabízejí v samotném Stožci, třebaš Geopark v malém lesíku v blízkosti informačního střediska Správy Národního parku Šumava, který představuje geologické poměry jižní Šumavy, výskyt typů hornin v území a podmínky, které utvářely zdejší krajinu od dávných geologických epoch po současnost. Vysoce oceníme fakt, že jsme se ocitli v skutečném srdci Národního parku Šumava.

Odpočinek jedna báseň!

Poklidná atmosféra, velebné ticho, které je to jediné, co široko daleko cloumá haluzemi, navodí pokoj v duši, již vláčíme zjitře-

...zato po pětáctýřicátém bolševický režim nechal vytrhat část koleji (docela jako v té anekdotě o indiánech), nicméně dnes znovu funguje přeshraniční provoz – třebaš v délce úsměvných 105 metrů...

Je časně ráno, takže vagonovou hospůdku teprve budou otvírat. Nu což – počkáme si...

O kus dál se z opravdového nádraží můžeme svést do Černého Kříže...

ným světem plným rušivých a stresujících vlivů.

Ano – člověk tu má blízko k poezii...

A určitě ani trochu nelituje, že je tady provoz motorových vozidel vyloučen. Ale ubytování návštěvníci hotelu svá vozidla použít mohou: zaparkují je pouhých 300 metrů od hotelu na parkovišti u přechodu z německé strany hranice.

Ti osvětlení z nás, kteří svými vozidly nechtějí obtěžovat a rušit, je zanechají na centrálním parkovišti ve Stožci. Ony čtyři kilometry lesem jsou přece vítanou procházkou vsudypřítomnou zelení, nebo – a k tomu nás určitě přemluví naše děti či vnoučata – popojedeme ze stožeckého nádraží do Nového Údolí jednu stanicí vláčkem. Dál to stejně nejede... Nebo snad...?

Nejkratší mezinárodní železnice na světě

Můžeme na ni nastoupit přímo pod Hotelem Nové Údolí. Parta nadšenců ze spolku Pošumavská jízdní dráha na původním náspu tratě znovupoložila koleje přes státní hranici, a to v délce „neuvěřitelných“ 105 metrů a obnovila tak přeshraniční provoz! Po této železnici se v turistické sezóně svezeme replikou parní lokomotivy – šlapací drezinou a za dobrovolný peníz obdržíme pamětní jízdenku, jak se to „přihodilo“ i nám.

V areálu nádražička jsou odstaveny tři historické vagony, v jednom jsme se cítili jako v opravdickém Muzeu pošumavských železnic s unikátním souborem dobových fotografií bývalého nádraží v blízkém bavorském Haidmühle (Borské mlýny). V krémě Vagon nám nabídli párečky z opravdového masa, jak neopomněli zdůraznit, a české nepasterované pívko a čaj. I na kávu došlo.

Výlety, výlety, výlety!

Šumavská příroda nás překvapuje, kam si jen vyšlápeme... Nabídné plošiny, jako by si je vypůjčila někde v rovině. Vše na nich však – trávy, stromy, květena – prozrazují, že jsme v horách. Vrchy ani tady, pod Strážným či pod Lenorou nechybějí. Vystupují povlovně do výše a vnášejí do krajiny svěžest a touhu jít za nimi tam nahoru, a pokud to jde, přehlédnout odtud rozlehlost šumavských hvozdů.

A věrme, že na svých toulkách nebudeme potkávat žádné davy, vždyť ve třech okolních osadách žije všeho všudy něco kolem dvou set stálých obyvatel. „Dřívávejc“ však třeba Stožec, založený roku 1769, který je výchozím místem pro pěší i cykloturistické výlety, býval střediskem dřevařské výroby z rezonančního

... nebo „slavnostně“ překročit kdysi tak úzkostlivě stráženu hranici do takzvaného Západního Německa

Jak stoupáme vzhůru, krajina se rozvírá do všech stran...

A až půjdeme zpátky, možná, že se občerstvíme v elegantním hotýlku Nové Údolí, nebo se tu dokonce ubytujeme – hned či se objednáme na příští rok

Kam se hrabou vrcholky stromů – kopule s rozhlednou se totiž vyšplhala až do výšky 44 metrů!

Když už jsme tady, proč si nezajet do bavorského Neuschönau v Centru Národního parku Bavorský les a nevyšlápnout si Stezku v korunách stromů, která se vine smíšeným lesem, až do výšky pětadvaceti metrů?

smrkového dřeva. A i naše představitelství tu hraje všemi barvami.

Tato rekreační obec při meandrech Studené Vltavy s německým názvem Tusset nabízí nejdelší *in-line* dráhu v Čechách – šestnáctikilometrovou mírně zvlněnou asfaltovou **Vltavskou cestu**. Tak se můžeme na kolečkových bruslích svězt ze Stožce až do Nové Pece. Nějakých 6-7 km od Stožce jsme si vyšlápli na rozhlednu Soumarský most, stejně jako si prošli naučnou stezku Soumarská rašeliniště.

K samotnému mostu jsme doputovali z české strany po trase Naučné stezky Zlatá stezka, ale vede sem i žlutá turistická značka od Českých Žlebů a cyklotrasa č. 1025.

Svůdné Bavorsko

Aktivní obec Stožec nám však nabídla daleko víc! Na obecním úřadě jsme si objednali lákavé zájezdy do Německa.

Zatímco v sobotu nás odvezl autobus do Waldkirchenu okusit místní krytý bazén či mediterraneum a děti svůj vlastní bazének, v neděli nám Stožečtí nabídli zavést do termálních lázní v Bad Füssingu, kde turista nabažený lesů najde tři obrovské termální komplexy nebo třeba sirlé pláže. A nezajet si do Centra Národního parku Bavorský les a neabsolvovat senzační **Stezku v korunách stromů** – unikátní 44 metrů vysokou spirálovitou rozhlednu ve tvaru vejce, z níž máme úžasný rozhled na Český i Bavorský les a severní hřeben Alp, se stezkou dlouhou 1300 metrů vedoucí korunami stromů pětadvacet metrů nad zemí, znamenalo by nebýt v tomhle světě moudrého a navýsost přirozeného poučení přírodou.

Kolik nás to bude stát

Dospělá osoba za vstup zaplatí **8 eur**, děti **od šesti do sedmnácti o dvě eura méně**, rodiny mohou využít rodinné vstupenky (2 dospělí + 2 děti = 19 eur). Skupinové vstupné se počítá od patnácti osob, přičemž jedna osoba zaplatí 5,50 eur.

Kdy můžeme přijet

Stezka je přístupná po celý rok, vyjma 24.12. Dokonce i sněhová pokrývka je pravidelně odstraňována, není tedy problém stezku navštívit i v zimě. Pouze při velmi špatném počasí (bouřka, krupobití, vichřice nebo námraza) je tu zavřeno. **Děti do 12 let pouze v doprovodu dospělých osob. Přísný zákaz vstupu platí pro psy!**

Děšť hranice neuznává

Příhraniční ves Bučinu z konce 18. století, stojící v místech někdejšího Královského hvozdu, reprezentuje dnes už jen výstavný horský hotel Alpská vyhlídka. Ale nebyvalo tu vždy veselo...

Není nic proměnlivějšího než počasí na horách, i když těmi horami je „jen“ jihozápadní pohoří Šumava. V devět ráno se na Knížecích pláních pustíte do lesů, strašidelně tmavých a zmáčených, abyste k polednímu, s tlumokem jako krajánci – krytým pláštěnkou – stanuli v nedalekých Bavořích, zalitých nesměle pichlavými paprsky podzimního slunce...

Zdeněk Lebl

Foto: autor a archiv

Ať už vás do těchto bohem (nikoliv lidmi) zapomenutých končin zavane náhoda, pocit, že se sebou, který(á) si celý rok deformuje záda prací kolem domu, na zahrádce, nebo kazí oči u počítače, či vás sem prostřednictvím svých stránek pozve řítecký zpravodaj, ocitnete se v krajině, jakých je v naší vlasti poskrovnu.

A proč je tedy tohle místo zmíněným bohem zapomenuté? Inu – kde byl pán nebes, když tu po 2. světové válce řádili pohuncí, zloději a samozvaní zlatokopové, a to vše pod praporem osvobozeného Československa?

Idylka na Knížecích Pláních (Fürstenhut) kolem roku 1900

Němci tu žili v pokoji

Tady je nehnal do houfu žádný Henlein, jako na severu Čech.

Zatímco roku 1890 bychom v šestašedesáti domech napočítali 638 Němců, čtyřicet let nato jich tu žilo 458, zato 8 obyvatel už bylo českých.

Při svém založení knížetem Schwarzenbergem roku 1792 se tato pohraniční obec ležící v nadmořské výšce 1020 metrů na holé platině s třemi skalnatými návršími jmenovala Knížecí Klobouk (německy Fürstenhut). Tuto její polohu přesně vystihoval i její starý název Schöne Ebene (Krásná Rovina).

V dobách největšího rozkvětu tady stávalo přes šedesát domů, kromě mlýna a pily fungovala také škola, myslivna, hájovna, obecní úřad, pošta a čtyři hostince. Vesnice měla svůj hřbitov a od roku 1864 tvořil výraznou dominantu celého okolí kamenný kostel sv. Jana Křtitele, vedle kterého stávala fara.

Důkazem kulturnosti a společenských aktivit je připomínka, že už v roce 1907 měla ves ta-

neční skupinu, dechovou kapelu a ochotnický divadelní soubor... V 1. světové válce zahynulo 30 zdejších mužů, jimž byl v šestařicátém roce postaven pomník, jeden z mála objektů dochovaných dodnes.

Druhá světová válka si vyžádala 46 obětí. Mezi lety 1945 a 1949 převedl statečný zdejší hajný Jan Hrdlička přes hraniční kámen 14 československých občanů do Bavorska!

Kdož jsi bez viny...

A teď se oklikou vraťme k bohem zapomenutému kraji – poválečný odsun se týkal 458 pokojných dřevařů, hostinských, četníků pohraniční stráže..., ale čtyři sta jich ve strachu samo uprchlo. Ostatní věřili, že budou moci zůstat, jenže byli odsunuti.

Roku 1947 zbylo na Knížecích Pláních jen padesát sedm duší. Tři roky nato ve zdejším kostele odsloužil farář Karel Fořt poslední bohoslužbu.

Kostel se hřbitovem vydržel až do roku 1956, kdy jej nechala odstřelit Československá lidová armáda. A pomstila se i mrtvým, když bagrem zplundrovala a pak dočista zlikvidovala hřbitov. Na místě kostela tamní patriot, František Talián, který svou rodinou Šumavu i veškerý svět navždy opustil na sklonku loňského roku, nechal vztyčit dřevěný kříž.

(Hřbitov potomci bývalých německých obyvatel z nalezených ruin náhrobků a ostatních pietních předmětů po roce 1990 obnovili.)

Ještě v roce 1957 na Knížecích Pláních bydlelo 53 osob, avšak vznik zakázaného příhraničního pásma způsobil definitivní zánik obce. Do současnosti se nedochoval žádný z dřívějších domů obce Knížecí Pláně. Na místě, kde je nyní Penzion Hájenka, stála kdysi hájovna.

V lese při dvakrát

Leje jako z pověstné konve, když na nás ve dveřích Hájenky, která se stala naším útočištěm, soucitně pokyvuje její vedoucí. Tady, pod Bukovou slatí, trochu zaváháme, zda se nepatrně nevrátit

Pseudogotický kostel sv. Jana Křitele rovněž na Knížecích Pláních, zvěčněný v roce 1884...

na místo bývalých Knížecích Plání a nedat se po červené turistické značce kolem Žďárecké slati na Strážný. To bychom však museli jít pod širým nebem, takže vítězí suchá varianta vydat se po modré lesem, kde sice – jak se říkává – prší dvakrát, ale aspoň nefouká!

Takzvaná Střední cesta nás asi po dvou kilometrech přivede k Žďárskému sedýlku, kde se s ní rozloučíme, abychom téměř do pravého úhlu zahrnuli na zelené značení. „Spadli“ jsme přesně o pětadvacet nadmořských metrů, jenže voda je tu vidět nebo aspoň cítit úplně všude... Stejně jako houby, jež lemují cestu po celé délce trasy. Jistě, že daleko víc než panské hříbky nebo „praváky“ už z dálky svítí červené hlavičky muchomůrek. Jsme na Jelení stezce – a i když vytáhnout fotoaparát znamená obdařit ho sprškou nežádoucí „many“, která na nás

Nestoudný komunistický režim se neštítel zhanobit a bagry zlikvidovat ani přilehlý hřbitov, po sametové revoluci alespoň v podobě náhrobních kamenů doslova vyhrabaný ze země a posbíraný na skládce a tím částečně obnovený bývalými německými obyvateli

vytrvale padá z vysokánských smrků obalených lišejníky – žene nás to dál ve víře, že jednou, pokud možno co nejdřív, bude líp!

...který však fyzickému zvěčnění nedošel, když na něm v roce 1956 dělostřelci Československé lidové armády trénovali mušku na „kapitalistické revanšisty“ sídlící jen kousek – za kopečky...

(Nahoře torzo rodového erbu Schwarzenbergů, který zdobil portál kostela, vpravo menší kříž symbolizující zbořený chrám, který nahradil 13 m vysoký kříž stržený orkánem Kyrill v lednu 2007)

Na skok do ciziny

Ale co to..., ono bubenické sólo na dešt-ník najednou ustává, avšak to je jen šalba a mam – prší znovu a vytrvaleji. Takhle se to příští bezmála tři kilometry opakuje snad devětadevadesátkrát: začne, přestane, začne, přestane...

Ale nepatrné zázraky by se přece jen našly – v tuhle chvíli přestalo docela a šedočerný hábit nekonečného mraku se ráčil rozestoupit, ne moc, jen tak, aby se neřeklo. A určitě jen proto, že nás z mokrého očištění vymanil pohled na prosvítající hladinu Žďáreckého jezírka. Malebnost vodní plochy ani v nejmenším nesnižuje prozaická skutečnost, že to původně byla nádrž na splavování dřeva. A jsme znovu u toho: jít čtyři kilometry do Strážného a po červené se vrátit na Hájenku? Ne – nebe se povážlivě začíná promodrávat a my jsme přece původně chtěli překročit dříve tak úzkostlivě strážnou hranici do Bavor. Máme to odtud nějakých deset „kiláčků“, takže jdeme do toho! Za necelou „hodinku“ už maširujeme kolem Hájenky a na Bučině, odkud je to do „Němec“ jen skok, jsme coby dup.

V blízkosti výstavného hotelu Alpská vyhlídka nás orientační tabule provázejí takzvanými stezkami přírodou a časem. Nemůžeme však minout zbytek železné

Za hodinu, nebo za dvě znovu polejou hřejivé paprsky romantický Penzion Hájenku na Knížecích pláních? Stojí na místě bývalé hájovny

opony, který stojí v blízkosti hotelu, a už volným krokem kráčíme na místo, po desetiletí uzamčené na sedm západů – na česko-německou hranici. Pořád jsou u nás taková, zejména z řad seniorů, kteří na dřívě „zaspérované čáře“, jak se hranici se západními sousedy říkávalo, jsou poprvé. Ti stále ještě tak trochu bázlivě pomrkávají do kroví, jestli odtud nevyčuhuje kalašnikov...

Ticho a pohoda, jež tu panují, jsou až omračující. I když v horské smřčině působením větru a zejména kůrovce postupně mizí vzrostlé živé stromy, vzniká tu pestrá mozaika, jako jsou vývraty s kořenovými baly, ležící i stojící mrtvé dřevo a do těch se z korun stromů stěhuje třeba pěnkava, kterou jsme právě zahlédli.

Kolem potůčku Čertova voda, co kdysi obě země rozdělával na *hodnou* a *zlou*, žádné čerty nehledejme – německá rodina, která si to namířila k nám, nás pěkně po bavorsku zdraví „Grüss Gott“,

Na březích Žďareckého jezírka schází snad už jen rusalka. Nebo vodník...

Místo rozcestníku stával na československo-německé hranici na Bučině přísný pohraničník...

I muchomůrky rostou v Bavorsku stejně jako u nás...

Národní park Bavorský les je vlastně pokračováním Šumavy, jen na německé straně a pod jiným názvem

A už nás vítá příhraniční „bylinková obec“ Finsterau, s kostelem Mater Dolorosa na úpatí kopce vorský les a je to rovněž národní park. Sušina po pravé straně má naplňovat motto parku: „Přírodu ponechat přírodě“. A tabule dále hlásají, že Národní park Bavorský

... a měl k tomu „praktickou“ pomůcku – plot z ostnatého drátu nabitý elektrickým proudem, který byl nebezpečný už při pouhém přiblížení. Vždyť do něj bylo napumpováno vysoké napětí 2000 až 4000 voltů! Aby nemohla být „narušitelem“ ohrožena dodávka proudu, byly přírodní dráty vedeny ve výšce sedm metrů nad zemí

tedy Pozdrav Pánbůh. Odpovídáme jim univerzálním „Dobrý den“, protože díky zmoudřelému počasí i přátelskému pozdravení ten den opravdu dobrý je.

Úhledná bylinková obec
Vyjma němčiny, která je tu doma, se krajina nemění, jen Šumavě tady říkají Ba-

les společně se Šumavou vytváří zvířecky divoký region na více než 900 km², tedy největší lesní rezervaci ve Střední Evropě, kde se můžeme setkat s fascinující a vzácnou divokou zvěří i ptáky, jako je rys, sova, vydra nebo sokol.

V průběhu celého roku tady pořádají „zvířecky divoké oslavy a akce, například Dny datla nebo kulinařské Dny jelena.“ Přijdeme k čekárně u parkoviště ve Wistlbergu (1060 m n. m.), kde je vyznačena vlastivědná trasa Tetřívek (německy Birkhuhn). Všude je absolutní čisto, ani jediný papírek nebo cigaretový nedopalek, německy i česky zvaný vajgl!

Ale to snad ne – v mžiku se doteď přejasně nebe převlékne do podmračená... Jak scházíme z kopce, do očí nám padne kostelík v první příhraniční obci Finsterau, která je označovaná jako „bylinková obec“. Proč? Ve výšce těsně pod 1000 m n. m. tady panují neobvyklé klimatické poměry, a tak se tu daří mnoha druhům léčivých rostlin.

Hrozivě olověný rej na nebi nás bohužel odrazuje od návštěvy zdejšího skanzenu, na který jsme se těšili. Tak si alespoň zvěčňíme kapli z roku 1888, přebudovanou na márnici, a novorománský farní kostel Mater Dolorosa.

Zpátky do Hájenky, kde máme útulnou komůrku, zůstalo vše při starém, ovšem až na to, že už zase pálí slunce jako někde na riviéře... Inu – i takové jsou šumavské paradoxy.

Finsterau úplně jiného dne a za špičkové viditelnosti. Obrisy vystupující z nebes nejsou fata morgana, ale skutečně Alpy! (Snímek byl pořízen z pokoje hotelu Alpská vyhlídka)

Jaký byl tenhle rok – co jsem mohl udělat a neudělal, a co ještě udělat můžu

Každý přináší něco dobrého, méně dobrého, možná i vyloučeně nedobrého. Ale díky tomu, že máme paměť a leccos si můžeme zapsat, nafotit – co, kdy a hlavně jak jsme dělali, můžeme se z vlastních chyb poučit i v naší zahradě či jen plácku, který věnujeme domácímu pěstování.

Zdeněk Lebl

Foto: Bohumila Kubátová a autor

Snažíme se pěstovat vesměs takové odrůdy zeleniny a zejména ovoce, které nepotřebují příliš mnoho anebo vůbec žádné chemické ošetření.

Třebas to pokaždé nevyjde k naší úplné spokojenosti, pokud je to však možné, v souladu s naší oblastí sázíme třeba jabloně odolné proti *strupovitosti* nebo *padlí*, což jsou ony nechvalně proslulé bílé a zdánlivě moučnaté skvrny, které najdeme na různých částech těl rostlin (květy, plody, listy...)

Protože letos, zejména v druhé polovině léta to s počasím bylo „nahoru – dolů“, ten, kdo neošetřil porosty jabloní proti obojímu onemocnění, měl, dosud má, a taky bude mít potíže. Napadením listů se totiž snižuje plocha, která produkuje látky nezbytné k růstu a vyzrávání pletiv i květních procesů tvořících základ úrody v roce 2020.

Jablko znali už v ráji...

Když už nám ta jablíčka narostla a začala dozrávat, ukázaly se na nich černé skvrny – *sazovitost*. Zejména uvnitř hustších korun. Pravda, je možné ji houbičkou z plodů smýt, ale pod černými skvrnami se plod nevybarvuje, takové jablko nevypadá na míse s ovocem nijak přitažlivě. Ale stačilo by bývalo, když už jsme tu jarní ochranu zanedbali, ošetřit je jednou či dvakrát na konci srpna a v září přípravky *Discus* nebo *Zato* a měli bychom jablíčka zářící, vyzrálá, a navíc: nehnla by nám ve sklepe – netrpěla tolik skládkovými chorobami.

Co jsme ještě zanedbali?

Na ředkvičky, tuřín, brokolici a loňského podzimu vyseté pekinské zelí jsme možná nenatáhli netkanou textilií, čímž jsme už od jara nabídli hojně prostřený stůl *květílce zelné*. Ta si to užila... A spolu s ní si na své přišli i slimáci. Tak dlouho pisatel těchto řádků kupoval účinný *Ferramol*, až mu ho ty odporne slizké bestie zlikvidovaly téměř stoprocentně. No vždyť i v jahodách, tam, kde nebyla nastlaná sláma, se

taky napásli do sytosti. A zapomněl jsem na běláška, neposbíral ta oranžová hnízda vajíček naspodu listů kedlubně. A na ty se – stejně jako na kadeřávek – s chutí vrhly i molice, noční můra všech zahrádkářů a pěstitelů rostlin všeho druhu. Jsou to ty malé

bílé mušky-motýlci, na jejichž nenápadných tělech se jen stěží udrží jakýkoliv ochranný přípravek. Boj s nimi je opravdu na dlouhou trať, protože život těchto potvůrek spočívá v parazitování na rostlinách, kde sají jejich šťávy. Následkem nebohulibého sání velkého množství tekutin molicemi napadené rostliny reagují kadeřením, svinováním listů, případně i změnou barvy poškozených míst, deformují se a žloutnou.

Bohužel – i když jsme se určitě kvalitně starali o keřičky rajčat či jejich tyčkové druhy, kdo ví, třeba jsme si neuvědomili, že stejnou péči bylo třeba věnovat těm pár rádečkům brambor, a ošetřit je. Slejváky, na které marně čekaly už od doby kvetení, a zejména v parném létě, čím dál blíží k podzimu měly spíš opačný účinek, neboť naše hlízy mnohdy zachvátila *plíseň bramborová*, kterou nemůžeme nepoznat na vrcholových lístcích a stoncích, jak hnědnou a odumírají. Na listech se objevují skvrny a ty se šíří nejčastěji od okrajů. Zpočátku jsou žlutozelené, později hnědočerné. Při vyšší vlhkosti se objevuje šedobílý plísňový povlak.

A co se nám nejspíš povedlo?

U nás doma už nejméně patnáct let vysazujeme většinu rajských do plastových nádob (velkých transportních květináčů, „piksel“ od malířských nátěrů, fasádních barev, starých „kýblů“...). Podmínkou je, aby měly otvory pro odtok přebytečné vody. K tomuhle opatření jsme přistoupili, když před lety nastala totální invaze plzáků španělských, rozuměj oněch odporých slimáků, kteří v několika nocích – tehdy nerušeně pracují coby likvidační četa – dokázali zdevastovat rostliny už ve stádiu jejich raného „mládí“... Po hladkých stěnách nádob se jim přece jen šplhá daleko hůř, a když spadnou na čumák, nezkoušejí to znovu a k naší radosti se vrhnou na něco méně hazardního.

Podobně slušná úroda byla u cuket a dýní hokaido. Máme je v teplém a suchém sklepe (cca 15 °C), a hlavně neodlámali jsme u tykvovitých stopky! Do sklepa jsme uložili i desítky skleniček marmelád, džemů z ostružin, malin, jahod a naposledy i broskví.

Hrozny dobré jako víno

No však ono to taky víno je – vlastně vinná réva, kterou jsme si navíc na jaře namnožili z řízků, a chytly se! Zejména ty modré hrozny jsou spolu s jiným ovocem fantastické

Takhle dopadala jablka bez ošetření proti *strupovitosti*

Kdybychom na jaře stromy stríkali, určité by jejich plody nepodléhaly *hmilobným procesům*

Rajčata se marně bránila nepraskat, což letos nejčastěji způsobovalo *neúměrné sucho* už od května, a pak *náhlé zalití* ještě za slunečního svitu

Slimáci se neslitovali ani nad červenovo-červencovými jahodami...

...zato měsíční jahody (Yellow Alpine) a „dvakrát plodící“ maliny za teplého podzimu nezřídka dozrávají až do listopadu, někdy i do prosince

Pekingské zelí ožrané od slimáků, navíc poškozené květilkou (rostlina vadne)

Tady je názorně vidět, jak plíseň bramborová „pohodlně“ přešla z natě do hlíz, aby je učinila prakticky nepoživatelnými

na smoothie. Ale stejně: nejlepší je sednout si o podzimním sluníčku na venkovní sezení nebo jen tak na zahradu a zobat bobule, které jsme si sami vypěstovali...

Už teď není marná ani sklizeň mrkve či pastináku – ten jsme si letos vyseli místo ukrutně předražené petržele. K posledku se vzhopil i celer, který se teď prodává za podobně přemrštěnou cenu (i když se pomalu do každé hlízy prožral nezbedný zástupce plzáčích rodu).

Dobrou zprávou je, že v sortimentu firmy Semo je jed-

na mrkev, která pochmurnatce mrkvové vůbec nechutná. Jmenuje se **Flyaway F1**. A cože ta z našeho pohledu nešťastnice pochmurnatka provádí? Larvy pětimilimetrové mouchy v mrkvi žijí a vyhlodávají těsně pod pokožkou kořenu mrkve nepravidelné chodbičky, do žluta zabarvené, které jsou na první pohled dobře vidět. Bohužel u rostlin, které se právě pro kořen pěstují, je toto napadení znehodnocující. Dvě pochmurnatčí pokolení do roka nám spolehlivě zajistí zpusťšenou úrodu...

Časným mrazíkům jsme se vyhnuli – ať žije babí léto i přívětivý podzim!

Z hlediska domácího pěstování se k závěru chýlí rok, na nějž se bude vzpomínat jako na neúměrně žhavé období. A to jsme se ani náznakem nechtěli dotknout politického ovzduší, které chtějí dýchat každý den.

Rok, který na naše zahrádky přinesl přešřel slunečních paprsků, v nichž dožrálo i to, co jindy ne, jenže taky kroupy velké jako vlašský ořech, a bylo jich, že by se na nich sáňkovat dalo... Ale nebylo všude stejně – jestliže jsme cestou z Prahy ještě na Cukráku zaznamenali neutuchající déšť, na naši říteckou zahrádku – světe, div se – pomyslný svatý Petr jakožto šéf přes počasí neposlal ani kapku...

Jenomže zahrádkář, i když si z povahy věci na počasí vždycky krapet zaběduje, neztrácí hlavu ani chuť znovu zabořit ruce do země, která mu notabene přece patří. Že?

A tak ještě teď začne s výsevem převislých i „keříčkových“ pelargoníí, ale i košťálovin a salátu do skleníků. Rovněž musí nařezat rouby osvědčených rostlin či stromů, rostoucích třeba u souse-
 chystá podnože, na něž rouby na jaře přijdou, taky brousí nože a nůžky, čistí nářadí, vyměňuje násady a v neposlední řadě shání semínka toho, co ještě nikdy pěstovat nezkusil.

Ať už letošní pěstitelský rok pokládáme za středně či více úspěšný – rozhodně na něho rádi budeme vzpomínat, vidíte?

Kuchíme s říteckým zpravodajem

Ani košer, natož vegetariánská, a už vůbec ne nějaká veganská strava nebo jak si všechny ty radost ze života omezující gastronomické ptákoviny nechávají říkat – ale zkrátka něco poctivého a normálního do hrnce, aby to baštila celá rodina! A v té naší celé mé dětství a dospívání kralovala „Sandtnerka“, takto legendární kuchařka Marie Theresie Emericy Sandtnerové, propagátorky opravdu pravé zdravé výživy. V jedné z kuchařských příruček se básnicky vyznává: „Maso na sladko je jako pohár trůnící na nedělním stole, který si dopřáváme hned po aperitivu.“

Dopřejme si tedy v Sandtnerčině duchu takový pohár, kterým naše chuťové pohárky naplníme až po okraj. Poslouží nám k tomu venku **ugrilovaná drůbež či plátky vepřového**, které tentokrát ani nemusíme dopředu nakládat, protože nám jde o jiné chutě, ale zejména **dušené brambory s banány**. Ty jsou dnes mnohdy levnější než jablka a navíc jsou bohaté na vitaminy C, B6 i vitamin H, je v nich i spousta draslíku, něco manganu, mědi, ale hlavně nepostradatelná vláknina. Tedy ideální prevence proti astmatu, rakovině, vysokému krevnímu tlaku, cukrovce, chrání nás i před kardiovaskulárními onemocněními a je vlastně lékem při trávicích problémech.

A – proboha, nevyhazujme ty přezrálé plody, nejsou ani jedovaté, ani nedobré. Naopak: v přezrálém banánu se škroby přemění na jednoduché cukry, které jdou rychle do krve a naplní nás energií.

Suroviny: jakékoliv drůbeží (nejlépe paličky) nebo vepřové maso, 4 menší cibule, rostlinný olej, 2 větší zralé (ještě lépe přezrálé) banány, ¾ kg brambor, 2 dl kuřecího vývaru (případně z kostky), mletý pepř, kdo musí – pokrm dochutí solí.

Postup: Do většího kastrolu či hlubší pánve dáme na olej cibuli nakrájenou na kolečka a necháme ji zesklouhat. Přidáme na šikmé špalíčky pokrájené banány, lehce osmahneme, vyjmeme je z cibulového základu a odložíme.

Zatímco banánové špalíčky čekají na další zpracování, k cibuli přidáme asi na 2 cm nakrájené plátky brambor. Po chvíli je zalijeme vývarem, dochutíme pepřem, popřípadě osolíme.

Přiklopíme poklicí a dusíme skoro doměkka. Nakonec do brambor zapracujeme předsmažené banány. Při mírné teplotě a bez poklice necháme pokrm tak dlouho, až brambory a banány absorbují všechnu vývar.

Věřte, že budete překvapeni lahodnou, lehounce nasládlou chutí.

Zdeněk Lebl
Foto: autor

Po vstřebání vývaru se vytvoří zahuštěná lahůdka...

Nové brambory jsou teď zdravější a chutnější

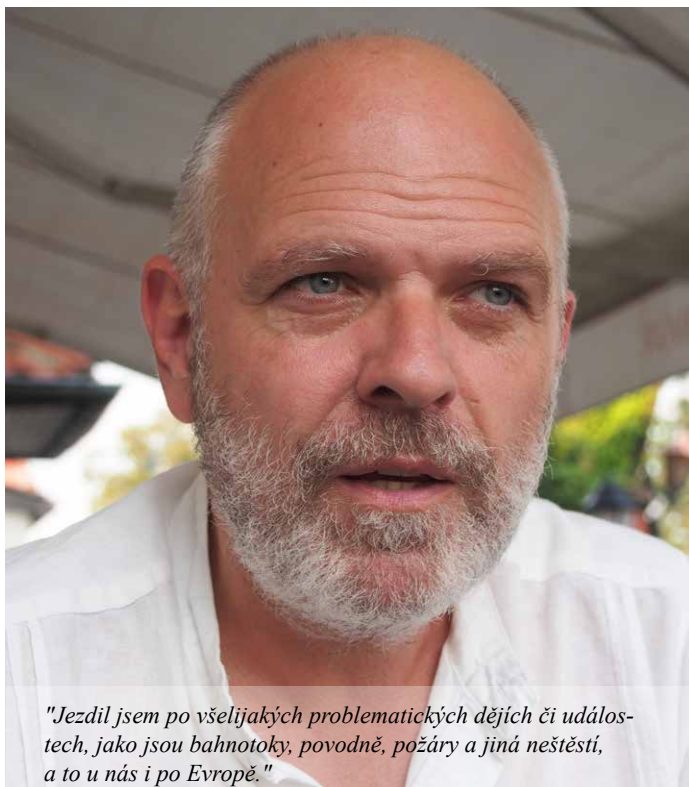

Banány přesypane do cibulového základu

... coby neobyčejná příloha ke grilovanému nebo pečenému kuřátku nebo vepřovému

Podzimní rozjímání nad kapajícím kohoutkem

"Jezdil jsem po všelijakých problematických dějích či událostech, jako jsou bahnotoky, povodně, požáry a jiná neštěstí, a to u nás i po Evropě."

Na okraj rozhovoru: Když vám do novinářsky „vyzvědačské“ práce takřikajíc zavandrují neidentifikovatelní šotci, schovávající se za funkční červenou kontrolku nahrávání – jako že všechno je O. K, zatímco domněle nahrané zmizí kdesi v kyberprostoru, pak nabudete přesvědčení, že zpovídající Řítečan Petr Beran má pravdu. Na adresu zvukového záznamu pořízeného nahrávacím zařízením totiž blahosklonně prohlásil: „Víte, proč to tam není? Protože to tam prostě nemělo být... Já to tak mám nastavené.“

Zdeněk Lebl

Foto: autor a archiv

No jo, kontruji, ale co všechny ty krásný vzpomínky, kterými jste své představení se obohatil – osladil i opeřil?

„Tak jen telegraficky,“ zachraňuje situaci ten, který si to na naši schůzku na řítecké návsi přihlasil tak rychle, jak jezdí záchranky. Nu vždyť se i jeho firma jmenuje příhodně **Záchranná technická služba**.

„Jsem živnostník-stavař-technik, kterému to v podnikání v průběhu let šlo někdy líp, jindy o něco hůř. Právě teď to jede docela dobře, tak snad dobrý...“

A abychom to trochu zpestřili – jelikož firma fungovala tak, že slušně živila mou rodinu, zpupně jsem si užíval a jezdil po všelijakých problematických dějích či událostech typu bahnotoků, povodní, požárů a jiných neštěstí u nás i po Evropě. To proto, abych si ověřil, jak se proti tomu bránit, napravovat nenapravitelné, likvidovat škody, zkrátka jak se s takovými živly dá pracovat, jak se to dá dělat, eventuálně nedělat...“

Výsledkem toho bylo, že jsem nabyl pocit potřeby vytvořit uskupení lidí – říkal jsem tomu *záchranný systém*, což v té době byli v podstatě studenti. S těmi se nám pak podařilo udělat pár

užitečných věcí, když jsme pomáhali při povodních na Moravě i v Čechách. Na základě mých zkušeností ovšem musím prohlásit – a geolog, klimatolog, spisovatel i popularizátor vědy Václav Cílek to pojmenoval takto: v případě mimořádné události jeden konkrétní člověk nikoho nezajímá, protože systém našeho života je nastavený na mír, a v případě problému se prioritně stará sám o sebe, aby nezkolaboval – že jedinec to v krizové situaci nemá lehké...“

To nezní zrovna moc povzbudivě, namítám.

„Ale vždyť ono to má svou logiku. Podívejte se, když budete ředitel silniční služby, zkuste uprostřed léta požádat stát, aby vám nakoupil pluhu, posypovou techniku... Za vánice a mrazu v zimě už to pak nakoupit nestačí. A na konci zimního období vám řeknou, že to byl extrém a že takováhle zima už nebude! Pan ministr klidně řekne – my jsme přece nemohli vědět, že sníh bude padat i na dálnici...“

Podívejte se, tahle zemička se vydala cestou plně profesionálního záchranného systému s podporou dobrovolníků. To je přesný opak toho, jak to funguje v Německu. Tam jsou to totiž hlavně občané, kteří v případě naléhavého problému – a to má velkou logiku – se starají sami o sebe. O svoji vesnici, o vedlejší vesnici, ke které by příkladně velká voda mohla dotéct... A jdou do toho tělem, duší i srdcem! Protože nastalé potíže chtějí a musí vyřešit. Já tím však neříkám, že jít cestou úplné profesionalizace musí být vždycky hůř. Ale kolik myslíte, že má Praha lidí v modrých montérkách, kteří jsou v případě nějaké havarijní situace k dispozici, aby ho akutně sprovodili ze světa?“

Takových 800...

„Blázínku. Já myslím, že neřeknu nic tajného, ale ve směně je to 120 hasičů. Systém je ovšem vymyšlený tak, že když Praha pískne, přijedou odněkud i ostatní. Zkuste si představit, že jste dispečer na tísňové lince, na základě vlastních životních zkušeností tuhle odpovědnou práci budete dělat, jak nejlíp umíte – a já vám zavolám: dobrý den, tady Petr Beran, právě jsem u nás na Řitce byl svědkem toho, jak spadlo letadlo, můžete sem někoho poslat?“

Posílám tam nejbližší sanitku i hasiče.

„Fajn, ale víte, co jste neudělal? To, co neudělá drtivá většina dispečerů, kteří se tím živí – jestli to letadlo bylo sportovní, nebo mělo čtyři motory. Ze zpráv o leteckých karambolech vědí a jsou „naučení“, že padají malá letadla. Jenže ono může být o dost větší a na základě sdělení přímého svědka je zapotřebí okamžitě reagovat a na místo neštěstí vyslat početný tým záchranářů.“

Obdobným způsobem se díváme na sucho kolem nás, nicméně my nemáme informace, abychom v té skládance absorbovali nepřeborné množství dalších dějů a vyhodnotili je, aby to pro životy, které zijeme, bylo vyhovující. Zkrátka jsme na prahu čehosi...“

Má mně z toho vyplívat, že ono vaše „záchranné“ povolání berete coby poslání?

„Probůh ne! Mělo mě to žít, živilo mě to, při troše štěstí mě to ještě nějaký čas živit bude, děti dospívají, takže i své rodičovské povinnosti nějak doklepu.“

Ano – můžu bez ostychu sdělit, že v Praze jsem byl za ta léta

u všech pohrom, které hlavní město postihly. Dlouhé roky jsem byl skutečně jediný firemní nonstop sklenář, elektrikář, instalatér... Když jsem začínal, existovaly tuším všehovšudy tři zámečnické pohotovosti a dvě společnosti, co prováděly čištění odpadů. Umožnilo mi to, že jsem si mohl na Řitce postavit domeček, stejně jako pořídit pražské sídlo společnosti. Říkám tomu, že mi pozvolna doslova „nakapalo“, nikoliv nateklo. Já nikdy neuměl dělat nějaké rozsáhlé kšefty a vůbec mě neuráží pracovní obraz kapajícího kohoutku!“

Takže pane majiteli, prozradíte, kolik máte v současné době lidiček „pod křídlem“?

„Heleďte, teď docela málo. Jsem sice nápaditý, ale ne tak pracovitý, jak by bylo potřeba. Ty pracovitější s chutí zaplatím sám. Bohužel jsem nezdídku platival i takové, o kterých se nedalo říct, že by „kopali za mě“... To se v Čechách stává, že ti, jež zaměstnávají, kopou zejména za sebe. Možná, že i to je jeden z důvodů, proč jsem v současné době takřkajíc „při zdi“. Suma sumárum: bývaly roky veselejší.“

Tak zkusme nahodit aspoň nějaká čísla – prosím.

„Dobře. Aby mně fungoval čtyřřadvacetihodinový servis, zajišťuje ho pět dispečerů. A to jsou lidi, co vám „jen“ zvednou telefon. Ale pozor – na rozdíl od dispečinků asistenčních služeb ten můj dispečer ví, jak dlouho trvá výměna bojleru, jaké činnosti jsou s tím spojené... Takže mládenec, který na místo zakázky odjíždí, má už od dispečera informace, co vézt s sebou za zařízení, jakou součástku, co ho tam čeká a kolik času mu to zabere, ale i to, jestli si vystačí sám, nebo bude potřebovat ještě někoho jiného na výpomoc.“

A jak velký je rádius od vašeho libeňského centra, vyzvídám.

„Berme to tak, že jsem v minulosti zpupně otevřel i filiálky po republikových krajských městech. Ale bylo to v době, kdy na takovou službu ještě nebyl masivní tlak. Lidi zkrátka byli zvyklí, že když kohoutek kape, tařulda přijde domů, hodí na něj hadr a voda kape do kýblu. V lepším případě se šlo do nejbližší hospody, kde se vždycky nějaký dělnas v montérkách našel a ten to šel za pár piv opravit. Tyhle časy já měl taky za sebou, takže činnost tamních filiálek se projevila jako scestná, na rozdíl od Prahy, kde vše fungovalo báječně. I když jsem je tedy zrušil, v současné době jsem s něčím tak trochu začal teď od září v Brně.“

Já bych přece jen chtěl znát důvod, proč jste ty „krajánky“ zredukoval, znovu naléhám.

(Ironický smích) „No protože jsem si ten byznys jaksi nechal rozebrat pod rukama... Buďme upřímní a přiznejme si fakt, který

se týká všech nás – Čechů a Moravanů: buď můžeme říct – nechali jsme si to tady rozkrást, ale to zdaleka není jediná pravda. Anebo řekneme, a to je otevřenější sdělení, i my jsme byli součástí té hry, když jsme nejdřív chrastili klíčkama, pak jsme opakovaně volili a umožnili to, co, a především jak to být nejspíš nemělo. Takže to, co žijeme, byla a je naše volba!“

Já nenávídím to všezpůsobující slovíčko *voní*. Po švejkovsku: von je holt člověk chytřej vždycky až ex post – čili dodatečně, vidíte?

„Každý z nás přesně ví, jak by měl policajt řídit křižovatku, každý z nás si je jistý, jak by měl doktor léčit. V tom máme jasno, ale nejsme ani jeden, natož ten druhý. A když jsme u těch policajtů – jedu vám takhle po pražském nábřeží kolem Žlutých lázní a říkám si: co se to děje, ty semaforey jsou snad vypnutý, nebo co... V tom vidím úplnou holíčku v uniformě, jak řídí křižovatku, její krapet nejistý povely a gesta, jako by se vždycky chtěla malinko poopravit, a teprve pak mi došlo, že za zábradlím na chodníku je takových uniformovaných lidiček asi tučet, a mezi nima jednou tak starý chlapík, který to pravděpodobně ty děti učil. Nedalo mi to a křiknul jsem na toho četníka: ‚Ty hejhulo, a myslel jsem to v dobrým, ta holíčka to dělá dobře. To musíš učit ty řidiče!‘ Protože mladá generace šoférů už práci regulovčičků na silnicích bohužel absolutně nezná a nedokážou reagovat na jejich povely rukou.“

Tě mojí poznámce se řehtal, třebaže to ve svém důsledku zase taková sranda není.“

No, víte, já si myslím, že by to chtělo nějakého regulovčička, který by řadu z nás měl naučit slušnosti, pokory, upřímnosti a skutečnému partnerství. Jenže holt od určitého věku už žádná záchranná duševní služba nepomůže. A tou pokorou já nemyslím ponížení, ale úctu. A když se vrátíme k těm „vaším“ povodním, vítal bych obecnou úctu i k vodě, třebaš velké vodě – teda pokud vůbec je, ne pokud není, jak tomu bylo loni a letos v létě.

„Tak a teď vám to rozvedu. Moje zkušenost z povodní na Moravě, kde existoval ústřední krizový štáb, říká, že bylo zapotřebí čerpadlo mocného střiku, které nám nabídl Číňan za podmínek *půjčte si ho, třeba si ho i kupte, je okamžitě k dodání, šoupneme ho do jumba a je okamžitě u vás*.

Jenomže my přece máme spojence, z nichž mnozí u nás podnikají, a s nimi máme své historické zkušenosti, to znamená, že jsme čerpadlo mocného střiku poptali u nich, a víte, co jsme se dozvěděli? Ano – přátelé, máme takové čerpadlo. Ale – zvláštní věc – zrovna v tuhle chvíli je o třicet procent dražší... Ale že jste to vy, o celých deset procent vám ho zlevníme.“

"Dnešní doba je tak křehká, že se obávám, aby motýlek na jedné straně Zeměkoule nezamával křídly a u nás se nezačalo sypat kamení..."

Když to přeložíme do větší „srozumitelštiny“, co z této neblahé praxe vyleze?

„Co? No pokud jsou u nás nějaké společnosti, které rozhodně nejsou v českých rukách, rozhodně nehrajou českou hru!“

Povězte – troufnete si jakožto „záchranný“ předpovědět, co s námi bude za nějakých dvacet roků?

„Já se obávám, aby motýlek na druhé straně Zeměkoule nezamával křídly a u nás se nezačalo sypat kamení...“

Plně se ztotožňuji s tím, co říká pan Cílek, jehož jsem vzpomněl na začátku: My vůbec nevíme do čeho, a kdy se probudíme. Mám kamaráda, velícího důstojníka, který byl v osmi světových válečných ohniscích a jednou mi řekl: Petře, celý svět je zadlužen a existuje jedna jediná věc, která maže dluhy – válka. A někdejší ministr životního prostředí, ekolog i politik Bedřich Moldan zase

vyhlásil, že je na světě tolik problémů, s nimiž nejsme schopni hnout, a jestliže okamžitě přestaneme jezdit auty a vypouštět do komína čoud, neznamená to, že od zítřka bude líp. Tu dobu, kdy se dalo leccos zvrátit, jsme prošvihli.

Je podle vás zapotřebí umět vzdorovat tomu, co mnozí nazývají osudem, předvídat, snažit se být intuitivní?

Já dal poměrně dost vlastních peněz na to, když jsem díky své profesi hledal ztracená děcka. Snad je v tom nějaký napoleonský komplex, ale já je fakt najdu. Umím to.

Přijeli třeba policajti s majákama a sdělují mi, že jakýsi vizionář viděl zprávu o ztraceném dítěti ve zprávách a říkal tohle a tohle... Reagoval jsem, že je to blbost. Nebyla – po půl roce dotyčný chlapec vyplaval z rybníka. Tomu člověku před očima chodí obrazy a já, i když coby stavař vím, že barák začíná od základů, dostanu informaci, že šestadvacátého prosince přijde vlna šest až sedm metrů vysoká a zabije to čtvrt milionu lidí. A mám tři měsíce na to, co s takovou informací udělat. Zkuste to někomu říct...

Budu-li já tím příjemcem, vím, že tomu žádný neuvěří, protože se podvědomě i vědomě brání už jen pomyslením na jakoukoli katastrofickou situaci, která by ublížila jeho blízkým a potažmo i jemu a nebude se mnou sdílet, byť jen verbální obavy, které se poslouchají jako nějaký šum z jiné planety.

A já na to navážu, že můj současný život je ovlivněn obecně platnými zákony, a sice že my všichni žijeme to, co chceme – ať se nám to ve finále líbí, nebo nelíbí, ale zároveň sledujeme určitou cestu, vymezenou mantinely. Přičemž můžeme jen ždíbicek doprava, ždíbicek doleva.

A víte, o čem jsem bytostně přesvědčen? V duchu představ obou pánů ekologů věřím, že my lidé potřebujeme nevyhnutelnou facuku. A bude to bolet!

inzerce

**Chystáte se prodat nemovitost?
Chcete ji prodat bez starostí?
Zavolejte mi, rád přijedu za Vámi.**

Zahodte své starosti, nabízím:

- ▶ Profesionální zpracování prezentace nemovitosti
- ▶ Zajištění účinné inzerce na největších realitních serverech
- ▶ Férové a profesionální jednání
- ▶ Právní servis přes certifikovanou advokátní kancelář
- ▶ Bezpečnou úschovu peněžních prostředků
- ▶ Předání nemovitosti novému majiteli
- ▶ Kompletní servis spojený s prodejem nemovitosti

Jaroslav Pýcha

☎ **722 490 490**

Váš certifikovaný realitní makléř

Více o mně na www.jaroslavpycha.cz.

V této lokalitě hledáme:
Rodinný dům
Byt v OV s balkonem
Chatu zděnou i dřevěnou

jaroslav.pycha@re-max.cz

Veterinární ordinace

MVDr. Irena Luxová

NOVÉ ORDINAČNÍ HODINY OD ŘÍJNA 2018

po	9-12	15-19
út	9-12	15-19
st	9-12	15-19
čt	9-12	15-19
pá	9-12	15-18
so	9-12	—
ne	—	15-18

- provádíme komplexní vyšetření krve přímo v ordinaci na počkání
- ultrazvuk, rentgen
- operační sál s inhalační anestézií
- tým zkušených lékařů a sestřiček
- těšíme se na Vás a Vaše čtyřnohé přátele

Ošetřujeme psy, kočky, drobné savce, prevence, specializované úkony, chirurgické zákroky

Adresa: Náměstí F. X. Svobody 41, Mníšek pod Brdy
telefon: +420 737 135 426
www.vetmnisek.cz, luxova@vetmnisek.cz

Skladové vozy Srba Servis

› auto.srba.cz

- nové i zánovní vozy
- jasný původ s jasnou zárukou
- výhodné ceny

Srba[®]
SERVIS
ZALOŽENO 1991